

VERDAGUER EIX D'UN APRENTATGE INTERDISCIPLINAR
Isidor Cònsul

Llorenç Soldevila, Jacint Verdaguer. Pròleg de Joaquim Molas. L'Aixernador. Argentona, 1992. / Ricard Torrents, Ruta Verdagueriana de Folgueroles. Folgueroles, 1992 / Jacint Verdaguer, Brins d'espigol. Un jardí verdaguerià a Folgueroles. Folgueroles, 1990.

Totes les cultures amb cara i ulls acostumen a tenir cura dels senyals d'identitat que els són, *ahora*, mirall del passat, orgull del present i llegat per a l'esdevenidor. Una d'aquestes cultures amb sentit del decòrum és l'anglesa i, per aquesta raó, Llorenç Soldevila, autor de les rutes literàries que configuren el volum Jacint Verdaguer, explica, que la idea que presideix el llibre la va tenir a Stratford-on-Avon, el 1980, on quedà admirat de quina manera tan exquisida conservaven i difonien la figura i l'obra de Shakespeare. Tot hi semblava disposat, escriu, no només per al turisme de temporada, sinó perquè els naturals del país se sentissin implicats en la riquesa cultural i nacional de l'obra shakespeariana. Tot hi era cuidat fins a l'últim detall, amb indicacions de recorreguts i centres d'interès.

Retornat a casa, projectà l'esborrany d'algunes propostes que, amb la literatura com a eix vertebrador, servissin per a un coneixement més estricte de la geografia cultural del país tot bastint, *ahora*, una eina docent de singular valor didàctic. La primera, d'aquestes propostes, es concretà en Una ruta planiana. Guia de viatge (1988), la segona en el volum interdisciplinar El Montseny i les Guillerries. Paisatge, mite i literatura (1990) i la tercera en aquest Jacint Verdaguer que presentem, amb nou itineraris que solquen la pell del país i els escrits del poeta.

A LA CRUILLA DE TRES TRADICIONS

El llibre s'acomboia amb un pròleg de Joaquim Molas que l'emmarca a la cruïlla de tres de les tradicions més sòlides del nostre món cultural: la

literatura, l'excursionisme i la pedagogia. Les dues primeres tenen un innegable accent romàntic i, remarca Molas, són tradicions que han ajudat a mantenir els valors cívics de la llengua i a redescobrir el paisatge i els monuments que el decoren. La tercera, per la seva banda, planteja el repte regeneracionista d'integrar la cultura i el país en els esquemes de la civilització moderna. Els objectius del volum neixen, doncs, amb estricta claredat, rera les coordenades del pròleg i de la nota liminar del mateix autor. Es tracta, en primer lloc, de descobrir els valors dels escriptors més singulars i interrelacionar-los amb l'agre de la terra, el paisatge i els topants de la pròpia història i tradició. Segon: impulsar l'hàbit de llegir vinculant l'obra al marc geogràfic que li és natural i, tercer, ajudar a l'esforç de preservar la memòria col·lectiva. Encara n'hi afegiria un altre, d'objectiu, vinculat a l'orgull de la pròpia entitat cultural: el fet d'estimar allò que som, vantar-se dels trets que ens diferencien i conèixer les veus més vigoroses del propi panorama literari.

L'esquema teòric d'una ruta literària no té gaires secrets: s'ha de fer viure la literatura i transitar-la geogràficament. En essència, només cal conjuminar un marc geogràfic amb els textos adients i, naturalment, tenir en compte que l'itinerari es relacioni biogràficament o temàtica amb l'autor triat. Així ho fa Llorenç Soldevila en les rutes que proposa per poder interrelacionar el paisatge amb l'obra i la vida de Verdager. Rutes que van des d'Osona a la Garrotxa, del Vallespir al Rosselló, del Ripollès al Berguedà, de la Cerdanya a l'Alt Urgell i Andorra, i de la Vall d'Aran al Pallars Sobirà. Rutes que també s'enfilen per camins de Montserrat i el Montseny, i que finalitzen, com ho féu tanmateix el poeta, a Barcelona i a Vallvidrera.

Llorenç Soldevila divideix el llibre en set seccions, la primera de les quals, que és també la més extensa, es dedica a la descripció de les rutes i la selecció dels textos que cal llegir-hi. La altres nodreixen les rutes amb

dades i elements complementaris: una relació detallada de monuments, museus i centres d'interès per desenvolupar-hi activitats culturals interdisciplinàries, diferents suggeriments didàctics, testimonis d'altres escriptors, adreces d'interès i bibliografia. Un llibre que és tot un encert i que hauria d'ajudar, sens dubte, a la divulgació i al coneixement més precís i entranyable de l'obra verdagueriana.

VINT-I-TRES PUNTS D'INTERES

En la mateixa línia del llibre de Llorenç Soldevila però concretat només a Folgueroles, poble de poeta, els "Amics de Verdaguer" i la "Casa-Museu Verdaguer" han editat Ruta Verdagueriana de Folgueroles, amb text de Ricard Torrents, que és, per ara, el coneixedor més sòlid i conspicu de la vida i de l'obra del poeta. L'itinerari assenyala vint-i-tres punts d'interès (vuit dins del poble i quinze en el terme municipal) relacionats biogràficament amb el poeta. Es la ruta que, de sempre, han fet els admiradors i estudiosos de l'obra de Verdaguer. Un itinerari poc o molt circular que comença a les cases de la infantesa del poeta, es passeja per altres racons del poble i surt, pel nord, cap a l'ermita de la Damunt. Tot seguit gira a ponent cap a la masia de Puigseslloses, l'ermita de Sant Jordi i fins a fregar el terme de Vic a l'ermita de Sant Francesc s'hi moria. Tomba llavors cap al sud i cap a llevant per retornar a Folgueroles passant per la Torre de Morgadès, la Font del Desmai, Can Tona, el convent de Sant Tomàs de Riudeperes i la Font de la Ricardera. Des de 1989 és una ruta que es pot fer amb una certa comoditat mercès als pedrons commemoratius col·locats a cada indret. El llibre, a més d'explicar sucintament el perquè de cada indret, ofereix textos adients per a ser-hi llegits.

FLORS VIVES PER A UN POETA ETERN

L'any 1990 en feia vint-i-cinc de la fundació d'"Amics de Verdaguer" i nasqué el projecte de dedicar un jardí al poeta a partir d'una mostra dels

nombrosos poemes-flor que havia escrit. Només cal recordar llibres com Flors del Calvari, Roser de tot l'any, Flors de Maria o Brins d'Espígol. La iniciativa es concretà en un jardí, ensems floral i poètic, al costat mateix de la Damunt, l'ermita entranyable de Verdaguer i testimoni, encara, de la devoció popular dels folguerolencs. El mateix any, "Amics de Verdaguer" recollia una mostra de vint poemes-flor a Brins d'Espígol. Un jardí verdaguerià a Folgueroles on cada poema s'acompanya d'un dibuix i de la fitxa tècnica de la flor: la botànica i la poesia de bracet en unes mateixes pàgines. Una interdisciplinarietat presidida, com en els altres dos llibres ressenyats, per la filosofia de divulgar i fer estimar Verdaguer entre els escolars d'aquest país.

Isidor Cònsul